

❖ عنوان پژوهش: طراحی مدل دینامیک تجزیه و تحلیل عوامل موثر بر منابع و مصارف سازمان تامین اجتماعی		
❖ نوع پژوهش:		
کاربردی ■	بنیادی □	توسعه‌ای □
❖ نوع خروجی حاصل از انجام پژوهش:		
طرح پژوهشی ■	گزارش کارشناسی □	سند سیاست‌گذاری □

لازم به ذکر است در چارچوب پژوهشی موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی، منظور از طرح پژوهشی، سند سیاست‌گذاری و گزارش کارشناسی به شرح ذیل است:

«طرح پژوهشی»

طرح پژوهشی یکی از انواع قالب‌های تولید علمی محسوب می‌شود که منطبق با اصول علمی روش تحقیق انجام می‌شود.

«سند سیاست‌گذاری»

«سند سیاست‌گذاری»، گزارشی کوتاه، بی‌طرفانه و موجز در پاسخ به یک سؤال مشخص یا راجع به یک مسئله خاص است که استاندارد صلاحیت برای تهیه سند سیاست‌گذاری، افراد خبره هستند. این گزارش شامل سه بخش زیر می‌شود: بخش اول که به آن «خلاصه مدیریتی» خواهیم گفت، بر روی جلد گزارش، ضمن بیان مشکل در یک یا دو سطر، به ارائه راهکارهای اجرایی منطقی برای آن در حداکثر نصف صفحه می‌پردازد. بخش دوم که گزارش اصلی را تشکیل می‌دهد و در ۳ تا ۵ صفحه مطابق چارچوب تعیین شده تهیه می‌شود، «پیشنهادات سیاست‌گذاری» نامیده می‌شود. بخش سوم که به تحلیل دقیق موضوع و ارائه اسناد پشتیبان آن می‌پردازد، «یادداشت سیاست‌گذاری» نام دارد. هر یک از این سه بخش برای اهداف خاص و مخاطبان ویژه خود تهیه می‌شوند.

«گزارش کارشناسی»

شامل ارائه یک گزارش کامل در خصوص یک موضوع خاص موردنظر است که به یک فرد مجری با سطح صلاحیت حداقل «محقق» واگذار می‌شود تا حداکثر طی ۳ ماه، گزارش مورد نظر را منطبق با فرمت ارائه شده تهیه و ارائه نماید.

«تعریف سطح خرد/متوسط/کلان»

طرح خرد- طرحی است که از حیث مبلغ سه برابر حد نصاب معاملات خرد موسسه می‌باشد.

طرح متوسط- طرحی است که از حیث مبلغ از معاملات خرد فراتر بوده و حداکثر ده برابر سقف حد نصاب معاملات خرد موسسه می‌باشد.

طرح کلان - طرحی است که از حیث مبلغ از سقف معاملات متوسط فراتر باشد.

❖ توصیف و بیان مسئله:

سازمان تأمین اجتماعی به عنوان بزرگترین سازمان بیمه اجتماعی نقش مهم و تعیین‌کننده‌ای در تأمین سلامت و پویایی جامعه ایفا می‌کند و از مهمترین اهداف آن تأمین خدمات متنوع بیمه‌ای و درمانی افراد تحت پوشش است. اما دستیابی به این مهم زمانی به نحو مطلوب امکان پذیر است که منابع و مصارف و عوامل موثر بر آن که پیش شرط ارائه خدمات و مصارف آنهاست به نحوی دقیق و شفاف شناخته شود و مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد. باید توجه داشت که شرایط بسیار پرنوسان اقتصادی و اجتماعی، ضرورت داشتن درک صحیح و به‌هنگام از جهت حرکت متغیرهای منابع و مصارف سازمان و چگونگی تأثیرپذیری این متغیرها از متغیرهای مختلف اقتصادی و اجتماعی را دوچندان کرده است.

منابع و مصارف سازمان از متغیرها و عوامل مختلفی تأثیر می‌پذیرد در یک طبقه‌بندی کلی می‌توان این عوامل را به شرح زیر بیان کرد:

- متغیرهای مرتبط در سطح اقتصاد کلان (رشد اقتصادی، سرمایه‌گذاری، عرضه و تقاضای نیروی کار، نرخ تورم و ...)

- متغیرهای مرتبط با نظام تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی در سطح ملی (سیاست‌های پولی، ارزی، مالیاتی، بودجه سالیانه، تعرفه‌های درمانی، حداقل دستمزد و ...)

- متغیرهای مرتبط با حوزه عملکردی مستقیم سازمان (ضریب پوشش بیمه‌ای در انواع بیمه اجباری، اختیاری و خاص، مطالبات و معوقات سازمان، قوانین پوشش بیمه‌ای، ترکیب سبد سرمایه‌گذاری، تعداد مستمری‌بگیران و ...)

تعدد عوامل تعیین‌کننده منابع و مصارف و اثرات متقابل آنها بر یکدیگر، پیچیدگی زیادی در پویایی منابع و مصارف سازمان در طول زمان ایجاد می‌کند و این پیچیدگی ضرورت شناخت هرچه عمیق‌تر و علمی‌تر اجزاء و ساختار منابع و مصارف آنها را در قالب مدل‌هایی مانند سیستم دینامیک دوچندان می‌سازد.

در حال حاضر عوامل موثر بر منابع و مصارف سازمان در قالب گزارش یا گزارش‌هایی شناسایی و احصاء می‌شوند ولی هیچ‌گونه رابطه سیستماتیکی بین عوامل شناسایی شده و منابع و مصارف تاکنون برقرار نشده است و این ایراد سبب شده است که سازمان نتواند بر اساس عوامل موثر، منابع و مصارف خود را مدیریت نماید. باتوجه به موارد فوق سازمان تأمین اجتماعی جهت شناسایی عوامل موثر و نقش و میزان هرکدام در منابع و مصارف نیازمند داشتن یک ابزار تحلیلی

و فنی به منظور ارزیابی تأثیر متغیرهای مختلف اقتصادی بر منابع و مصارف سازمان است که با استفاده از این ابزار بتواند به صورت مستمر جریان منابع و مصارف سازمان را مورد ارزیابی و پایش قرار دهد.

❖ اهداف مورد نظر برای تحقیق:

◀ هدف اصلی

طراحی الگوی کمی جامع و فراگیر جهت پایش مستمر تأثیر متغیرهای مختلف اقتصادی، اجتماعی و عملکردی محیط بیرونی و درونی سازمان تامین اجتماعی بر جریان منابع و مصارف سازمان تامین اجتماعی

◀ اهداف فرعی

- تدوین و برازش مدل کمی پیش‌بینی منابع و مصارف سازمان ناشی از تغییر عوامل دورن‌زا و برون‌زا؛
- طراحی مدل نرم افزاری جهت پیش‌بینی منابع و مصارف سازمان؛
- ارائه نرم افزار تحلیلی به معاونت اقتصادی سازمان و طراحی آموزش‌های مرتبط؛

❖ زمینه‌های استفاده و کاربرد نتایج تحقیق (کاربست آن در سازمان تامین اجتماعی یا حوزه رفاه و تامین اجتماعی):

پیاده‌سازی مدل نرم افزاری جهت پیش‌بینی منابع و مصارف سازمان؛

❖ محدوده مکانی و محدوده زمانی

سازمان تامین اجتماعی - از دهه ۱۳۸۰ به بعد

❖ شرح خدمات مورد انتظار:

- ✓ ارائه تصویر تحلیلی تحولات آیت‌های مختلف منابع و مصارف و متغیرهای مختلف تأثیرگذار بر آن مانند متغیرهای جمعیتی
- ✓ طبقه‌بندی از متغیرهای مختلف تأثیرگذار بر منابع و مصارف و تدوین الگوی مفهومی
- ✓ طراحی و برازش مدل جامع دینامیک که بتواند میزان تأثیر هر یک از عوامل موثر بر منابع و مصارف سازمان را مشخص نماید
- ✓ آزمون مدل حداقل برای ۵ مقطع گذشته و تحلیل حساسیت آیت‌های مختلف منابع و مصارف سازمان نسبت به متغیرهای مختلف اقتصادی و اجتماعی
- ✓ آینده‌نگری منابع و مصارف سازمان در قالب مدل برازش شده و ارائه پیشنهادات سیاستی

✓ تدوین الگوی پایش مستمر مدل و برگزاری دوره آموزشی برای کارشناسان دفتر برنامه ریزی سازمان تأمین اجتماعی

❖ خروجی های موردانتظار :

۱. تعیین و طبقه بندی متغیرهای مختلف تاثیرگذار بر جریان منابع و مصارف سازمان
۲. تدوین چشم انداز منابع و مصارف سازمان در قالب سناریوهای مختلف
۳. پیش بینی متغیرهای جمعیتی سازمان (تعداد بیمه شده به تفکیک، تعداد مستمري بگیران، خانوارهای تحت پوشش و...)
۴. تعیین جهت و میزان حساسیت هریک از آیتم های منابع و مصارف نسبت به متغیرهای مختلف اقتصادی و اجتماعی
۵. استقرار سامانه مرتبط با مدل پیش بینی منابع و مصارف سازمان در معاونت اقتصادی

❖ محدودیت ها و موانع احتمالی پیش رو:

- دسترسی به اطلاعات مورد نیاز
- پیاده سازی مدل نرم افزاری

❖ مدت زمان حدودی اجرای پروژه (ماه): ۱۸

❖ سطح مورد نظر برای اجرای طرح:

خرد متوسط کلان